

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

HEISTRAAT NOORD FASE 2

WAALRE NOORD

GEMEENTE WAALRE

- ✿ Bodem
- ✿ Waterbodem
- ✿ Water
- ✿ Archeologie
- ✿ Ecologie
- ✿ Milieu

Ecologie

QUICKSCAN FLORA EN FAUNA

Heistraat Noord Fase 2, Waalre Noord in de gemeente Waalre

Opdrachtgever	Gemeente Waalre Postbus 10.000 5580 GA Waalre
Project	WLR.WAA.ECO1
Rapportnummer	16023129
Versienummer	D1
Status	Conceptrapportage
Datum	10 mei 2016
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Ing. M. Koen
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Drs. B.G.W. Aarts
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van het plangebied voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

In het algemeen kan gesteld worden dat een quickscan geldig is voor een periode van 2 tot 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of de Flora- en faunawet dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Bij uitstel van de uitvoering van een project met meer dan 3 jaar verdient het de aanbeveling de resultaten van de quickscan opnieuw te toetsen.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	PLANGEGEVENS	2
	2.1 Ligging en huidig gebruik van het plangebied	2
	2.2 Toekomstige invulling van het plangebied	4
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	5
4	TOEPASSING VAN DE FLORA- EN FAUNAWET	6
5	AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN	9
	5.1 Vogels	9
	5.2 Vleermuizen	10
	5.3 Overige zoogdieren	11
	5.4 Reptielen, amfibieën en vissen	11
	5.5 Ongewervelden	12
	5.6 Vaatplanten	12
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	13
	6.1 Broedvogels	13
	6.2 Vleermuizen	13
	6.3 Grondgebonden zoogdieren	13
	6.4 Amfibieën	14
	6.5 Planten	15
	6.6 Overige soort(groep)en	15
7	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	16

1 INLEIDING

In de gemeente Waalre is de nieuwe uitbreiding van het dorp Waalre, Waalre Noord, in ontwikkeling. De woonwijk zal in de toekomst bestaan uit circa 600 woningen. Inmiddels zijn circa 150 woningen in Waalre Noord gerealiseerd. Op dit moment is de gemeente Waalre voornemens Heistraat Noord Fase 2 in het project Waalre Noord in ontwikkeling te brengen. Heistraat Noord Fase 2 is gepland aan waterplas De Meervis. De fase wordt aan de andere zijden begrensd door bosgebieden en de Heistraat. Het plan zal circa 40 woningen bevatten.

In dit kader heeft Econsultancy van de gemeente Waalre opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna voor Heistraat Noord Fase 2, Waalre Noord.

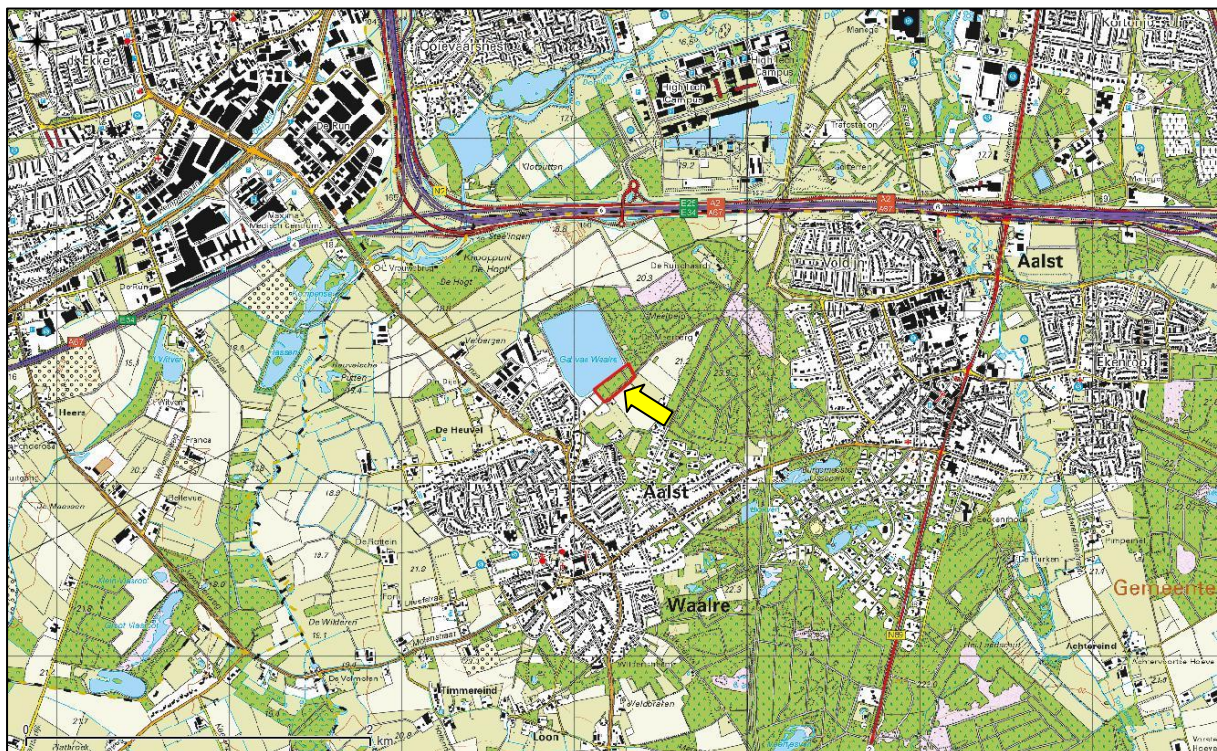
De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging met als doel in te schatten of er op het plangebied planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ontwikkeling.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van het plangebied niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

2 PLANGEGEVENS

2.1 Ligging en huidig gebruik van het plangebied

Het plangebied Heistraat Noord Fase 2 ligt in het noorden van de kern Waalre en sluit aan op de gerealiseerde woningbouw in het project Waalre Noord. In figuur 1 is de topografische ligging van het plangebied weergegeven. Op basis van een terreininmeting wordt het maaiveld gekenmerkt door een hoogteverloop van de Heistraat op 21,65 m +NAP richting het waterplas De Meeris van op 20,90 m +NAP (insteek talud). Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 51 D (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van het plangebied X = 159.232, Y = 378.587.

Figuur 1. Topografische ligging van het plangebied. De gele pijl geeft het plangebied aan.

Het plangebied is momenteel onbebouwd en bestaat grotendeels uit een gemengd bos met weinig onderbegroeiing. Aan de zuidzijde van het bos loopt de met puinverharde Heistraat met naastgelegen fietspad (asfalt). Daarnaast loopt er door- en rondom het bosdeel van het plangebied een onverhard wandelpad.

Het plangebied maakt deel uit van een groter bosgebied dat zich in noordoostelijke richting uitstrekt. Ten noord(west)en van het plangebied is de recreatieplas het “waterplas De Meeris” gelegen. Ten zuidoosten van het plangebied bevinden zich agrarische percelen met enige boerderijen en ten westen van het plangebied bevindt zich stedelijk gebied (het reeds gerealiseerde Waalre Noord Fase 1).

In figuur 2 is een luchtfoto van het plangebied en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 8 geven een impressie van het plangebied, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek.

Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied en directe omgeving. De witte lijn geeft het plangebied aan.

Figuur 3. Westgrens van het plangebied, vanaf de Heistraat.

Figuur 4. Het bos midden in het plangebied.

Figuur 5. Wandelpad langs de noordzijde, gezien in oostelijke richting.

Figuur 6. Noordzijde van het plangebied, gezien in westelijke richting.

Figuur 7. Oostgrens van het plangebied.

Figuur 8. De puinverharde Heistraat met rechts het geasfalteerde fietspad, gezien in westelijke richting.

2.2 Toekomstige invulling van het plangebied

In onderstaande figuur is een verbeelding van de beoogde Heistraat Noord Fase 2 weergegeven.

Figuur 9. Verbeelding voorgenomen inrichting.

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij het plangebied.

Het veldbezoek is afgelegd op woensdag 16 maart 2016. Tijdens dit veldbezoek is het gehele plangebied, alsmede de directe omgeving beoordeeld. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van “expert judgement” nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op het plangebied.

Het gebruik van openbare bronnen als waarneming.nl is voor zakelijke gebruikers niet toegestaan. Werknemers van een adviesbureau, ambtenaren, terreinbeheerders, ZZP-ers, stagiairs en onderzoekers vallen onder de definitie van zakelijk gebruikers.

Verspreidingsgegevens van soorten zijn veelal weergegeven op kilometerhokniveau (1 x 1 kilometer) of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer). Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen het plangebied, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van het plangebied. Verder zijn sommige verspreidingsgegevens niet erg actueel. Dit betekent dat de meest recente verspreidingsgegevens reeds verouderd kunnen zijn. De meeste te gebruiken gegevens vormen daarom geen uitsluitel over het aantal soorten en type waarneming van een soort in het betreffende gebied, maar enkel een indicatie over het voorkomen.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van het plangebied en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

4 TOEPASSING VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

Dit hoofdstuk geeft achtergrondinformatie over de natuurwetgeving waaraan de voorgenomen ingreep op het plangebied wordt getoetst. Er wordt een globale toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Flora- en faunawet bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. Dit hoofdstuk is niet toegespitst op de situatie op het plangebied, maar geeft enkel een beschrijving van de vigerende wetgeving.

De Europese natuurwetgeving is in Nederland, op het gebied van de soortbescherming, uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen (zie tabel I). Hierbij wordt het zogenaamde “nee, tenzij...” principe gehanteerd. Dit wil zeggen dat activiteiten met een (potentieel) schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn (“nee”). Van dit verbod kan echter onder voorwaarden (“tenzij”) afgeweken worden door ontheffingen of vrijstellingen.

Tabel I. Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Voor de Flora- en faunawet geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid in drie beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Hierbij vallen vogels onder een aparte categorie.

Tabel II. Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

Tabel 1 algemeen beschermde soorten Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden. Voorbeelden zijn: ree, haas konijn, egel, bruine kikker, gewone pad, wijngaardslak, brede wespenorchis, grote kaardenbol
Tabel 2 overige beschermde soorten Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' ('lichte toets'). Voorbeelden zijn: eekhoorn, steenmarter, kleine modderkruiper, gele helmblom, steenbreekvaren, tongvaren, maretak

Tabel 3 strikt beschermde soorten

Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het Ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten.

De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang.

Voorbeelden zijn: das, waterspitsmuis, alle vleermuissoorten, rugstreeppad, boomkikker, kamsalamander

Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er (potentiële) vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend kan zijn en of nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Broedvogels en vleermuizen zijn soortgroepen uit de strengste beschermingscategorie. Voor de overige soortgroepen is de beschermingsstatus afhankelijk van de soort.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk strikt beschermd en qua beschermingsregime te vergelijken met Tabel 3 van de Flora- en faunawet. Broedvogels vallen onder een aparte beschermingsgroep en zijn ingedeeld in een vijftal beschermingscategorieën (Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen, Dienst Regelingen, 2009). Zie tabel III voor een indeling van de bescherming van broedvogels.

Tabel III. Beschermingscategorieën aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen.

Broedvogels		
Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals beschreven bij Tabel 3 Flora- en faunawet toegepast te worden. Bij broedvogels kan een overtreding in de meeste gevallen gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.		
Beschermingscategorie 1	nesten jaarrond beschermd, ook buiten broedseizoen	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
Beschermingscategorie 2		Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
Beschermingscategorie 3		Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
Beschermingscategorie 4		Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
Beschermingscategorie 5	Nesten jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.
Overige broedvogels ("algemeen" voorkomen-de broedvogels)	Nesten die <i>niet</i> het hele jaar door zijn beschermd; enkel binnen broedseizoen.	Vogels die elk broedseizoen een nieuw nest maken of in staat zijn een nieuw nest te maken. De vogelnesten voor eenmalig gebruik.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen alle verblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat negatieve gevolgen voor de vleermuisstand op lokaal niveau. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de flora en fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. Zo kan er bijvoorbeeld rekening worden gehouden met amfibieën en kleine zoogdieren worden wanneer materialen en houtstapels, waaronder de dieren verblijven, worden verwijderd.

Tabel IV. Zorgplicht

Zorgplicht (artikel 2)
Een belangrijk uitgangspunt binnen de Flora- en faunawet is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen zich dient in te spannen om de nadelige gevolgen voor een soort te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats.

De zorgplicht is in de meeste gevallen voornamelijk van toepassing op beschermde soorten die staan vermeld in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit betreffen algemeen voorkomende soorten, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor de betreffende soortgroep worden aangegeven.

5 AANGETROFFEN EN TE VERWACHTEN BESCHERMDE SOORTEN

Het voorkomen van planten- en diersoorten in een gebied wordt mede bepaald door de aanwezigheid van geschikt leefgebied. Een soort kan in zijn leefgebied gebruik maken van verschillende plekken om te verblijven. Al deze plekken (biotopen) kunnen een bepaalde functie voor de soort vervullen. In dit hoofdstuk wordt op basis van het aanwezige habitat / verblijfsmogelijkheden samen met verspreidingsgegevens beschreven welke beschermde soorten binnen de bouwlocatie kunnen voorkomen. Afhankelijk van de soort wordt ingegaan op de potentiële aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindingroutes. Indien van toepassing wordt in dit hoofdstuk tevens beoordeeld of de voorgenomen plannen een verstoring effect kunnen hebben op de betreffende (mogelijk) aanwezige beschermde soort.

5.1 Vogels

Broedvogels (beschermingscategorie 1 t/m 4)

Het plangebied is volledig onbebouwd en daardoor ongeschikt voor jaarrond beschermde soorten als huismus en gierzwaluw, welke voornamelijk in het dakbeschot van dakpannen daken broeden. Daarnaast zijn de bomen binnen het plangebied gecontroleerd op nesten van roofvogelsoorten als sperwer, ransuil en buizerd. Deze zijn niet aangetroffen. Gezien de hoeveelheid menselijke activiteiten met onder andere honden ter plaatse van het plangebied, zijn broedgevallen van dergelijke soorten ook in de nabije toekomst eveneens niet binnen het plangebied te verwachten. Deze soorten zullen eerder hun nest hebben in het meer grootschalige en daardoor rustigere bosgebied ten noordoosten van het plangebied. Volledige zekerheid hieromtrent kan echter alleen worden verkregen wanneer ruim voor aanvang van de kap het plangebied nogmaals wordt gecontroleerd op nesten van roofvogels en ransuil.

Verder betreft het plangebied een redelijk dicht bos, wat ongeschikt foerageergebied vormt voor eventuele steenuilen of kerkuilen die in de omgeving kunnen broeden. Als foerageergebied voor een soort als sperwer betreft het gezien de relatief beperkte omvang geen essentieel foerageergebied. Daarnaast zijn er geen plukplaatsen aangetroffen en staat de sperwer er om bekend dat deze ook in tuinen op tuinvogels jaagt, waardoor ook in de toekomst hier wellicht voedsel voor de sperwer te vinden is. Verstoring ten aanzien van essentieel leefgebied van een vogelsoort waarvan het nest jaarrond is beschermd is dan ook niet aan de orde.

Broedvogels (beschermingscategorie 5)

De broedvogels die in een aantal gevallen onder de beschermingscategorie 5 vallen zijn voornamelijk holenbroeders of makers van grote nesten. De bomen op het plangebied zijn gecontroleerd op aanwezigheid van holtes en grote nesten. Het is niet uitgesloten dat in de nabije toekomst alsnog een soort als grote bonte specht of ekster binnen het plangebied gaat nestelen. Het gaat hierbij echter om algemeen voorkomende soorten, die ook in de directe omgeving en zelfs binnen het plangebied voldoende broedgelegenheid hebben. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat nog te maken nesten van dergelijke soorten binnen het plangebied een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben.

Overige broedvogels

Door de aanwezigheid van bomen en enkele struiken zijn er binnen het plangebied geschikte nestlocaties aanwezig voor algemene vogels als merel, heggenmus, winterkoning, roodborst en houtduif. Daarnaast zou in de stukjes riet aan de noordzijde mogelijk een soort als de kleine karekiet kunnen gaan broeden. Bij uitvoering van de plannen gaan deze (potentiële) nestlocaties verloren.

5.2 Vleermuizen

Volgens het cursusdictaat "Vleermuizen en Planologie" (Limpens *et al.* 2010) is het plangebied gelegen in een deel van Nederland waar de volgende vleermuissoorten kunnen voorkomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, franjestaart, ingekorven vleermuis, baardvleermuis en watervleermuis.

Verblijfplaatsen

Het plangebied is geheel onbebouwd en er zijn geen bomen met geschikte holtes of andere potentiële vaste rust- en verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen als rosse vleermuis, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis aanwezig. Ook direct rondom het plangebied zijn geen bomen met verblijfmogelijkheden voor vleermuizen aanwezig.

Het is door de onderlinge afstand tot de bebouwing in de omgeving niet aannemelijk dat er in de directe invloedssfeer van het plangebied potentiële verblijfplaatsen aanwezig zijn die direct negatieve invloed kunnen ondervinden van de werkzaamheden.

Foeragerende vleermuizen

Het plangebied zal, gelet op het aanwezige habitat, met name langs de randzone en ter hoogte van de Heistraat gebruikt worden door in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en mogelijk gewone grootoorvleermuis om te foerageren. Daarnaast kunnen boven het water watervleermuizen foerageren.

Hoewel het plangebied in bepaalde mate zal worden gebruikt om te foerageren, vormt het geen essentieel onderdeel van het aanwezige (potentiële) foerageergebied voor de vleermuizen dat zich in noordoostelijke richting uitstrekt. Door de voorgenomen ingreep zal het aanbod van foerageermogelijkheden niet in het geding komen. In de directe omgeving is ruim voldoende geschikt foerageerhabitat voor vleermuizen aanwezig en binnen het plangebied blijft een gedeelte van de houtopstand aanwezig. De beoogde plannen zullen de staat van instandhouding van een eventueel aanwezige lokale populatie niet negatief beïnvloeden. Wel dient rekening te worden gehouden met de richting van de nieuw aan te leggen verlichting. Omdat vleermuizen hiervoor gevoelig (kunnen) zijn wordt geadviseerd geen verlichting te richten op de boomkronen en richting het wateroppervlak van het "waterplas De Meeris".

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Vleermuizen vanuit de bebouwde kom ten westen van de onderzoekslocatie zullen het plangebied naar verwachting vooral diffuus passeren om de meer grootschalige foerageergebieden in oostelijke richting te kunnen bereiken. Alleen de bomen aan weerszijden van de Heistraat vormen een laanstructuur waar vleermuizen met name bij mindere weersomstandigheden beschut in oostelijke richting kunnen vliegen. Volgens het stedenbouwkundig plan blijven de bomen aan weerszijden van de Heistraat nageoeg behouden, waardoor deze laanstructuur met een gesloten boomkronen dak behouden blijft. Door de aanleg van verlichting kan deze beschutte en "donkere" verbinding in functionaliteit achteruit gaan. Door slim met de plaatsing en richting van de aan te leggen straatverlichting om te gaan, kan deze (potentiële) functionaliteit echter op voorhand behouden blijven. Door bijvoorbeeld gebruik te maken met relatief lage armaturen en de verlichting alleen op de te realiseren infrastructuur richten kunnen de vleermuizen het betreffende gedeelte via de boomkronen passeren. Daarnaast kunnen vleermuizen in de toekomstige situatie ook gebruik maken van de te creëren groene zone met bomen aan de noordkant van het plangebied om de grootschalige foerageergebieden in oostelijke richting veilig te bereiken. Hierdoor wordt dit onderdeel van de potentiële vliegroute niet aangetast en is er zeker geen sprake van aantasting van de lokale staat van instandhouding.

5.3 Overige zoogdieren

Licht beschermde soorten

Het plangebied vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemene soorten als konijn, egel, vos en rosse woelmuis. Tijdens het veldbezoek zijn ook een aantal konijnenholen waargenomen. Door de voorgenomen werkzaamheden zullen er dan ook holen van konijnen worden vergraven.

Streng beschermde soorten

Het plangebied vormt geschikt habitat voor de eekhoorn. De bomen op het plangebied konden door het ontbreken van bladerdek goed worden onderzocht op de aanwezigheid van nesten. Er zijn geen nesten van eekhoorns aangetroffen, zodat de aanwezigheid van een vaste- rust of verblijfplaats van eekhoorn momenteel kan worden uitgesloten. Het is echter niet uit te sluiten dat een eekhoorn hier in de nabij toekomst alsnog één of meerdere nesten zal bouwen. Hier dient met betrekking tot de kapwerkzaamheden rekening mee gehouden worden.

De das komt volgens de verspreidingsgegevens nog weinig voor in de omgeving van Waalre Noord. Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied en de directe omgeving eveneens geen burchten, graaf-, loop- of eetsporen, latrines en/of wissels aangetroffen die duiden op de aanwezigheid en/of het gebruik van het plangebied door de das. Indien de das in de omgeving toch ergens een burcht zou hebben, zullen de dassen vooral foerageren op de graslanden in zuidoostelijke richting, omdat de regenworm de belangrijkste voedselbron is voor de das. Daarnaast biedt het plangebied dusdanig weinig voedsel, dat er geen sprake zou zijn van aantasting van essentieel foerageergebied. Verstoring ten aanzien van de das als gevolg van de voorgenomen plannen is niet aan de orde.

Het plangebied kan wel deel uitmaken van het leefgebied van de steenmarter. Binnen het plangebied zijn echter geen potentiële verblijfplaatsen aanwezig. Daarbij is de steenmarter niet kieskeurig omtrent foerageermogelijkheden. Deze vindt zijn/haar voedsel zowel binnen als buiten stedelijk gebied. Daarbij is het leefgebied dusdanig groot dat er met betrekking tot de voorgenomen plannen zeker geen sprake zal zijn van het aantasten van essentieel leefgebied van de steenmarter.

Het voorkomen van overige streng beschermde grondgebonden zoogdieren is tijdens het veldbezoek eveneens niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat en op basis van verspreidingsgegevens kan het voorkomen ervan tevens redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van RAVON (Van Delft *et al.* 2015) zijn binnen enkele kilometers van het plangebied de levendbarende hagedis en de hazelworm waargenomen. De waarnemingen van de levendbarende hagedis hebben betrekking op de bos- en heidegebieden ten (zuid)oosten van Waalre. De waarnemingen van de hazelworm hebben betrekking op kleinschalige landschapselementen nabij Loon ten zuiden Waalre. Daarbij stellen reptielen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Binnen het plangebied is mede vanwege het ontbreken van overgangszones tussen bos en meer open gebieden als kruidrijk grasland of heideterrein geen geschikt habitat voor deze reptielen aanwezig. Aantasting van het leefgebied van een populatie van een van deze reptielensoorten is dan ook redelijkerwijs uit te sluiten.

Amfibieën

Volgens gegevens van RAVON (van Delft *et al.* 2015) zijn binnen de gemeente Waalre de volgende soorten waargenomen: bruine kikker, gewone pad, bastaardkikker, kleine watersalamander en de

meer strikt beschermde soorten heikikker, kamsalamander, poelkikker, rugstreeppad, Alpenwatersalamander, vinpootsalamander en boomkikker.

De waterplas De Meeris vormt geen geschikt voortplantingswater voor meer strikt beschermde soorten heikikker, kamsalamander, poelkikker, rugstreeppad, Alpenwatersalamander, vinpootsalamander en boomkikker. Op luwe plekjes kunnen mogelijk wel algemene soorten als bruine kikker en gewone pad zich voortplanten.

In de directe omgeving van het plangebied zijn ook geen geschikte voortplantingswateren als poelen voor de meer strikt beschermde soorten aanwezig, waardoor het ook redelijkerwijs is uitgesloten dat dergelijke soorten binnen het plangebied zullen overwinteren. Wel kan het plangebied gebruikt worden door algemene amfibieënsoorten als bruine kikker en gewone pad om te overwinteren in muizenholletjes of onder een boomstam. Bij de voorgenomen werkzaamheden kunnen dan ook algemene soorten verwond of worden gedood.

Vissen

Aangezien de waterplas De Meeris niet in verbinding staat met andere wateren, zullen hier geen beschermde soorten als kleine modderkruiper en bittervoorn voorkomen. Omdat dit water ook wordt gebruikt door sportvissers, zitten hier wel algemene soorten als karper en snoek. Daarbij wordt er bij de uitvoering van de plannen geen water gedempt maar worden hooguit veranderingen aan de oever aangebracht. Verstoring ten opzichte van beschermde vissoorten is niet aan de orde.

5.5 Ongewervelden

Libellen

Er zijn slechts enkele libellensoorten die binnen de Flora- en faunawet een strenge bescherming genieten. Deze zijn voor wat betreft hun verspreiding gebonden aan specifieke habitateisen, die veelal alleen in natuurgebied te vinden zijn. Beschermde soorten zijn op het plangebied niet te verwachten.

Dagvlinders

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak alleen in natuurterreinen te vinden zijn. Het is uitgesloten dat er binnen het plangebied geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

Overige ongewervelden

De aanwezigheid van overige beschermde ongewervelde soorten, zoals vliegend hert, Europese rivierkreeft en platte schijfhoorn, is binnen het plangebied eveneens uitgesloten. Er is geen geschikt habitat voor dergelijke beschermde soorten op het plangebied aanwezig.

5.6 Vaatplanten

De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is.

Aangezien de locatie geheel bestaat uit bos met minimale onderbegroeiing is het niet te verwachten dat er beschermde of zeldzame plantensoorten op de locatie te vinden zijn. In de randzone zou hooguit een licht beschermde soort als brede wespenorchis kunnen groeien. Tijdens het veldbezoek is deze soort niet waargenomen, maar gezien het jaargetijde geeft dit geen volledig uitsluitsel.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

Als gevolg van de voorgenomen ingreep op de bouwlocatie kunnen er overtredingen van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet optreden. In dit hoofdstuk wordt beschreven voor welke soorten er sprake is van dreigende overtreding van de Flora- en faunawet en of met eenvoudige maatregelen overtreding is te voorkomen. Verder wordt beschreven voor welke soorten een vervolgtraject noodzakelijk is, bijvoorbeeld omdat toetsing van de ingreep aan de Flora- en faunawet op basis van de huidige onderzoeksinspanning niet mogelijk is, en wat de eventuele consequenties zijn ten aanzien van ontheffingen.

6.1 Broedvogels

Roofvogels en uilen

Nesten van onder meer buizerd, sperwer en ransuil zijn jaarrond beschermd. Gezien de hoeveelheid menselijke activiteiten binnen het rond het plangebied is het niet te verwachten dat dergelijke soorten hier in de nabije toekomst alsnog tot broeden komen. Echter kan hieromtrent alleen volledige zekerheid worden gekregen om tegen de tijd dat de planning van de kap bekend is, nogmaals een controle uit te voeren op de aanwezigheid van nesten van dergelijke soorten. Indien onverhoopt aanwezig, zal op basis van de dan geldende wetgeving worden bepaald hoe te handelen.

Overige soorten

Met betrekking tot vogelsoorten waarvan het nest in een aantal situaties conform het categorie 5 beschermingsregime eveneens jaarrond is beschermd, betreft het in dit geval hooguit soorten als grote bonte specht en ekster, die in de directe omgeving van de onderzoekslocatie voldoende alternatieve broedgelegenheid hebben. Er zijn derhalve geen bijzondere ecologische omstandigheden die rechtvaardigen dat de eventueel aanwezige nesten van genoemde soorten op de onderzoekslocatie in dit geval een jaarrond beschermde status zouden moeten hebben. Voor deze soorten en de overige mogelijk aanwezige vogelsoorten als merel, winterkoning, roodborst en heggenmus geldt in dit geval, dat indien de bomen en struiken buiten het broedseizoen worden verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot deze soorten. Artikel 11 van de Flora- en faunawet (Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermd inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren) is van toepassing. De nesten mogen echter wel worden aangetast wanneer deze op dat moment niet in gebruik zijn. In de Flora- en faunawet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

6.2 Vleermuizen

Voor vleermuizen geldt dat naast de verblijfplaatsen ook aspecten als vliegroutes zijn beschermd. Het plangebied functioneert potentieel als een dergelijke vliegroute. Door in het verlichtingsplan rekening te houden met deze (potentiële) kan eventuele verstoring ten aanzien van een vliegroute op voorhand worden voorkomen. In dat geval wordt nader onderzoek niet noodzakelijk geacht. Geadviseerd wordt om het verlichtingsplan met een ter zake kundige op het gebied van vleermuizen door te spreken om op voorhand te voorkomen dat er alsnog sprake kan zijn van overtreding van de Flora- en faunawet.

6.3 Grondgebonden zoogdieren

Eekhoorn

De eekhoorn maakt jaarlijks op een andere plek een nest voor het grootbrengen van de jongen. De nesten zijn beschermd in de periode dat het nest gebruikt wordt voor de verzorging van de jongen. De voortplantingsperiode van de eekhoorn begint al in december. In maart en juli worden de jongen ge-

boren die vervolgens 10 weken worden gezoogd. Aan het eind van de herfst worden een aantal winternesten gebouwd om de winter in door te brengen. Elk jaar worden ook de winternesten op een andere plek gebouwd. De winternesten zijn alleen beschermd als deze in gebruik zijn in de periode dat ze gebruikt worden voor de overwintering. In de winterperiode is de eekhoorn gevoelig voor verstoring vanwege het verlies van een veilige schuilplaats en het verlies van de wintervoorraad die verstopt is in de nabijheid van de winterverblijven.

Om verstoring aan een eventueel nog te bouwen eekhoornnest te voorkomen wordt voorgesteld om de te kappen bomen voor de kap nogmaals te controleren op verse eekhoorn nesten. Dit dient bij voorkeur plaats te vinden wanneer het blad van de bomen en struiken is. Bij aanwezigheid van een eekhoornnest wordt geadviseerd de bomen in de periode van eind september tot half november te verwijderen. Dit betreft de periode tussen de voortplantingsperiode en de winterperiode, wanneer er geen sprake van een nest, voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaats. Hiermee wordt overtreding ten aanzien van de eekhoorn op voorhand voorkomen.

Algemene soorten

Als gevolg van het verwijderen van de bomen en vergraven van de grond zullen holen worden vernietigd en kunnen dieren worden verwond of gedood. Voor algemene soorten als konijn, egel en rosse woelmuis geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen echter een vrijstelling van de Flora- en faunawet, waardoor bij verstoring geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is in het kader van de algemene zorgplicht daarbij wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig weg te komen. Indien noodzakelijk dient een aanwezig dier zorgvuldig te worden verplaatst naar een geschikte locatie buiten het gebied waar de werkzaamheden plaatsvinden.

Mede vanwege de aanwezigheid van konijnen binnen het plangebied zullen als gevolg van graafwerkzaamheden holen worden vernietigd. Aanbevolen wordt om de graafwerkzaamheden ter plaatse van de konijnenholen buiten de gevoelige perioden, zoals de kraamtijd en de winter, uit te voeren. De minst gevoelige periode voor het uitvoeren van graafwerkzaamheden is augustus tot en met november.

6.4 Amfibieën

Door de werkzaamheden in het plangebied kunnen tevens amfibieën gewond raken of worden gedood (artikel 9 Flora- en faunawet). Voor de te verwachten algemene soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen eveneens een vrijstelling van de Flora- en faunawet, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Het is echter in het kader van de algemene zorgplicht wederom wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen.

Negatieve effecten op deze individuen zijn te voorkomen door (graaf)werkzaamheden niet in de periode eind oktober tot en met maart te starten (het plangebied dient buiten de voorstaande periode vrijgemaakt te worden van beplanting en vegetatie). Indien dit niet mogelijk is kan het terrein vanaf half juli (tot en met begin april) worden afgezet met een paddenscherm, om te voorkomen dat dieren binnen het plangebied gaan overwinteren. Het afgezette terrein dient vervolgens te worden gecontroleerd op nog aanwezige individuen. Indien noodzakelijk dient een aanwezig dier zorgvuldig te worden verplaatst naar een geschikte locatie buiten het gebied waar de werkzaamheden plaatsvinden.

6.5 Planten

Voor de eventueel aanwezige brede wespenorchis geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen weer een vrijstelling van de Flora- en faunawet, waardoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd voor het vertoren van de groeiplaats.

6.6 Overige soort(groep)en

Overtredingen van de Flora- en faunawet ten aanzien van beschermde soorten behorend tot de overige soortgroepen zijn wegens het ontbreken van geschikt habitat/verblijfsmogelijkheden, op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezigheid van voldoende alternatieven en/of gezien de aard van de ingreep in dit geval niet aan de orde.

7 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van de gemeente Waalre een quickscan flora en fauna uitgevoerd aan de Heistraat Noord Fase 2, Waalre Noord.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en heeft tot doel om in te schatten of er op het plangebied planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep.

De initiatiefnemer is voornemens binnen het plangebied circa 40 woningen te realiseren. Ten behoeve hiervan zal het merendeel van het bos gekapt worden. Aan de westzijde en aan de zuidoostzijde van het plangebied blijft een deel van het bos behouden.

De aanwezigheid van geschikt habitat op het plangebied voor de verschillende soorten en soortgroepen is weergegeven in tabel V. In de tabel is samengevat of de voorgenomen ingreep mogelijk verstorend kan werken en wat de consequenties zijn voor eventuele vervolgstappen, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Flora- en faunawet voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel V. Overzicht geschiktheid plangebied voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffingsaanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	ja	nee	nee	het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen uitvoeren
	jaarrond beschermd	minimaal	niet te verwachten	ja ¹	niet te verwachten	¹ controle omtrent volledige zekerheid is alleen noodzakelijk als kap na maart 2017 plaatsvindt
Vleermuizen	verblijfplaatsen	nee	nee	nee	nee	-
	foerageergebied	ja	wordt voorkomen	nee	nee	geen verlichting richten op boomkronen en wateroppervlak
	vliegroutes	ja	wordt voorkomen	nee	nee	behouden laanstructuur Heistraat en geen verlichting richten op boomkronen
Grondgebonden zoogdieren		ja	ja	ja ²	nee	² controle voor volledige zekerheid omtrent eekhoornnesten daarnaast zorgplicht voor konijnen en overige algemene soorten
Amfibieën		landhabitat	waarschijnlijk	nee	nee	zorgplicht ten aanzien van algemene soorten, terrein mogelijk afzetten met scherm
Reptielen		nee	nee	nee	nee	-
Vissen		nee	nee	nee	nee	-
Ongewervelden		nee	nee	nee	nee	-
Vaatplanten		minimaal	mogelijk	nee	nee	voor brede wespenorchis geldt een vrijstelling voor verstoren groeiplaats bij ruimtelijke ontwikkeling

Conclusie

Op basis van onderhavige quickscan en de huidige wetgeving wordt geadviseerd het bos voor aanvang van de kapwerkzaamheden nogmaals te controleren op nesten van roofvogels en eekhoorn. Daarnaast dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht ten opzichte van algemene grondgebonden zoogdieren en amfibieën. Overtredingen ten aanzien van algemene broedvogels wordt voorkomen door rekening te houden met het broedseizoen. Ten aanzien van vleermuizen kan overtreding op voorhand worden voorkomen door hier in het verlichtingsplan rekening te houden.

Gelet op de gevonden en te verwachten ecologische waarden en de beoogde planontwikkeling is te verwachten dat de voorgenomen plannen uitvoerbaar zijn, mits in de planvorming en tijdens het uitvoeren van de plannen het bepaalde in de Flora- en faunawet in acht te worden genomen.

Ontheffingsaanvragen ten behoeve van de Flora- en faunawet zijn op basis van de huidige situatie niet aan de orde. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat naar verwachting per 1 januari 2017 onder andere de huidige Flora- en faunawet wordt vervangen door de Wet Natuurbescherming. Het is mogelijk dat hierbij bepaalde soorten minder of juist meer worden beschermd. Naar verwachting zal het voor dit project weinig uitmaken, maar volledige zekerheid hieromtrent kan momenteel niet worden gegeven.

GERAADPLEEGDE BRONNEN

Literatuur

- Boesveld, A., A.W. Gmelig Meyling & I. van Lente 2011. Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2010. Platte schijfhoorn *Anisus vorticulus*. Stichting ANEMOON, Bennebroek.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay & I. Wynhoff 2006. De dagvlinders van Nederland: verspreiding en bescherming. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden / KNNV Uitgeverij, Utrecht / European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Bouwman, J.H., V.J. Kalkman, G. Abbingh, E.P. de Boer, R.P.G. Geraerds, D. Groenendijk, R. Ketelaar, R. Manger & T. Termaat 2008. Een actualisatie van de verspreiding van de Nederlandse libellen. *Brachytron* 11(2): 103-198.
- CBS, PBL & Wageningen UR 2012. Planten van de Habitatrichtlijn, 2007-2011 (indicator 1086, versie 04, 6 juli 2012). www.compendiumvoordeleefomgeving.nl. CBS, Den Haag / Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag/Bilthoven / Wageningen UR, Wageningen.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (red.) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden / European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- van Delft, J., A. de Bruin & P. Frigge 2015. Waarnemingenoverzicht 2014. *RAVON Tijdschrift* 59, 17(4).
- van Delft, J.J.C.W. & W. Schuitema 2005. Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. Stichting RAVON, Nijmegen.
- Dietz C., O. von Helversen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht.
- van Harxen, R. & P. Stroeken 2011. De Steenuil. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- van Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil 2008. Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied, Den Haag.
- Huijbregts, H. 2003. Beschermde kevers in Nederland (Coleoptera). *Nederlandse Faunistische Mededelingen* 19: 1-34.
- Janssen, J.A.M. & J.H.J. Schaminée 2008. Europese natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (red.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij 1990. Handleiding voor de bescherming van bedreigde muurplanten. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit 2005. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! De Flora- en faunawet in de praktijk; informatie over vrijstellingen, ontheffingen en gedragscodes. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Odé, B., Beringen, R. & van der Slikke, W. 2009. Rapportage Bedreigde Soorten Project 2009. Flo-ron, Leiden.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Twisk, P. & H. Limpens 2006. Een thuis voor de vleermuis. Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord-Brabant. Zoogdiervereniging VZZ, Arnhem.

Websites

www.anemoon.org (soortgegevens ongewervelden)
www.brabant.nl (EHS en beschermde gebieden in Noord-Brabant)
www.dassenwerkgroepbrabant.nl (gegevens das in Noord-Brabant)
www.eis-nederland.nl (soortgegevens ongewervelden)
www.floron.nl (soortgegevens planten)
www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)
www.rvo.nl (nationale natuurwetgeving en soortenstandaards)
www.sovon.nl (soortgegevens vogels)
www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/ (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten)
www.verspreidingsatlas.nl/planten (verspreidingsgegevens planten)
www.vlinderstichting.nl (soortgegevens vlinders en libellen)
www.zoogdiervereniging.nl (soortgegevens zoogdieren)

Verklarende woordenlijst

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Projectplan

Een projectplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het projectplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

E-MAIL
info@
econsultancy.nl

INTERNET
econsultancy.nl

